

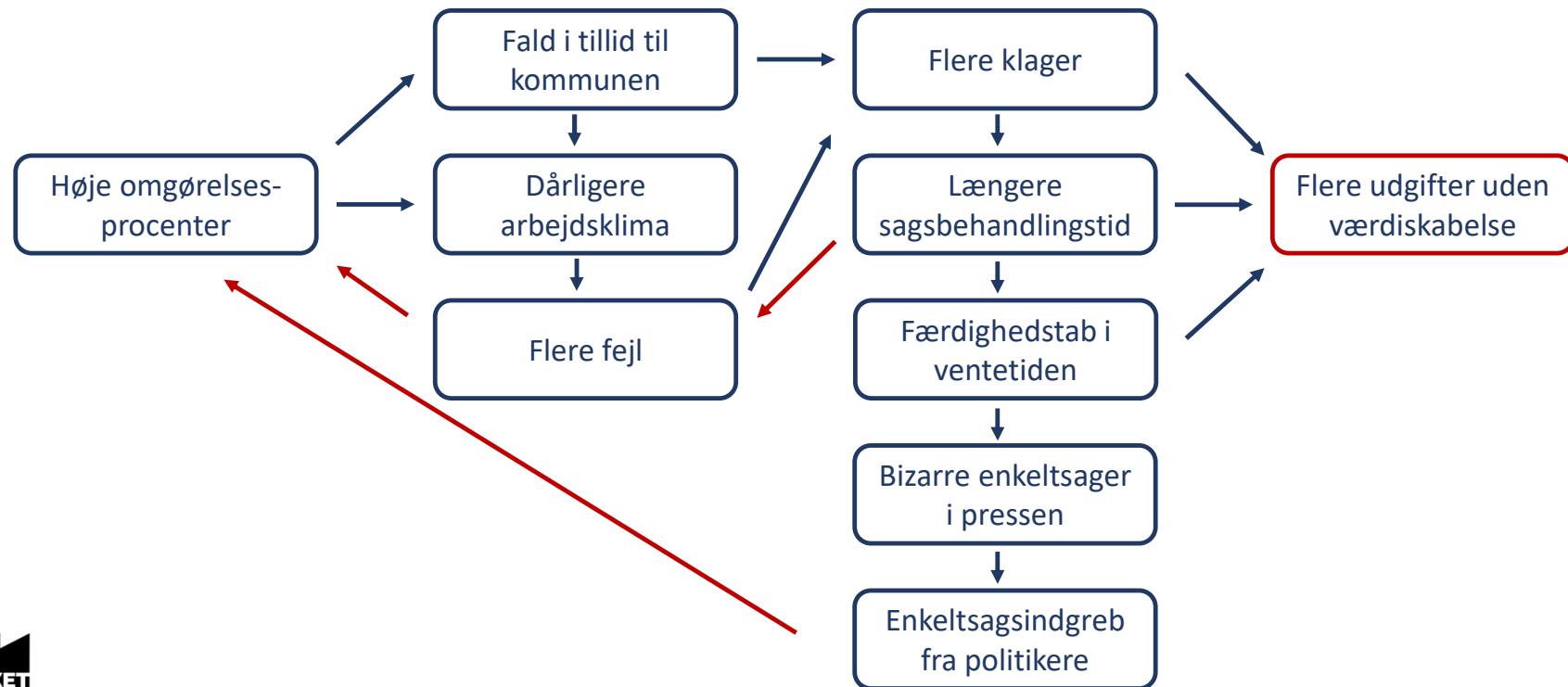
Retssikkerheden på handicapområdet

Danske Socialrådgiveres handicapkonference
2022

Sanne Møller, jurist og partner i Embedsværket

I en retsstat har den, der har magt, og den magten udøves over, et forudsigeligt og reguleret forhold.

Hvorfor skal vi tale om retssikkerhed - igen?

Retssikkerhedsmæssige grundprincipper

Helhedsprincip

Hurtighedsprincip

Objektiv sagsoplysning

Inddragelse og partshøringsprincip

Saglige vurderinger

Kompensation og selvhjælpsprincip

Langsigtede løsninger

Hvornår opstår fejl?

Prioritering: Den tid jeg skal bruge på at overholde reglen går fra andre sager, og jeg vurderer at risikoen for fejl er lille, så jeg løber den på borger 1s vegne for at nå borger 2.

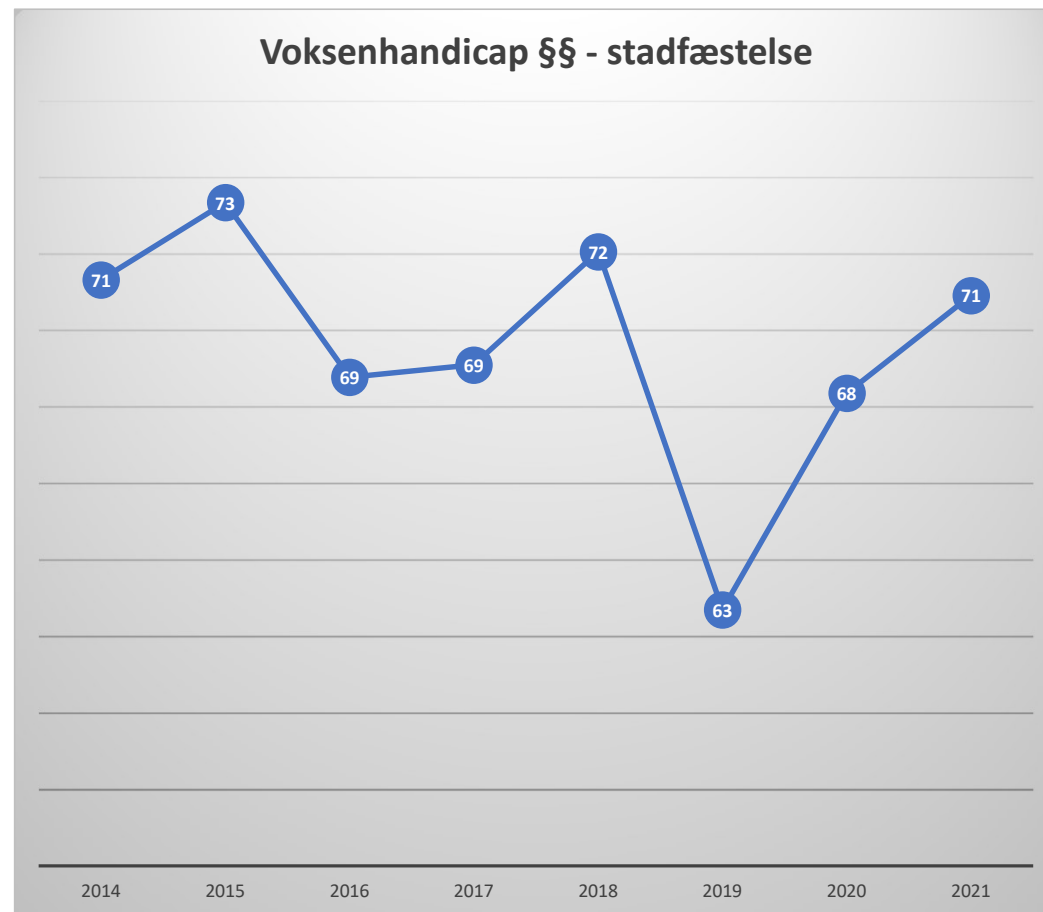
Bunden opgave: Hvis jeg overholder reglen kan jeg ikke nå det resultat, som jeg forventes at nå. Altså indhenter jeg ikke oplysninger fra lægen der viser at borgerens funktionsevne er dårlig, men "skønner" selv.

Kommunikation og retssikkerhed

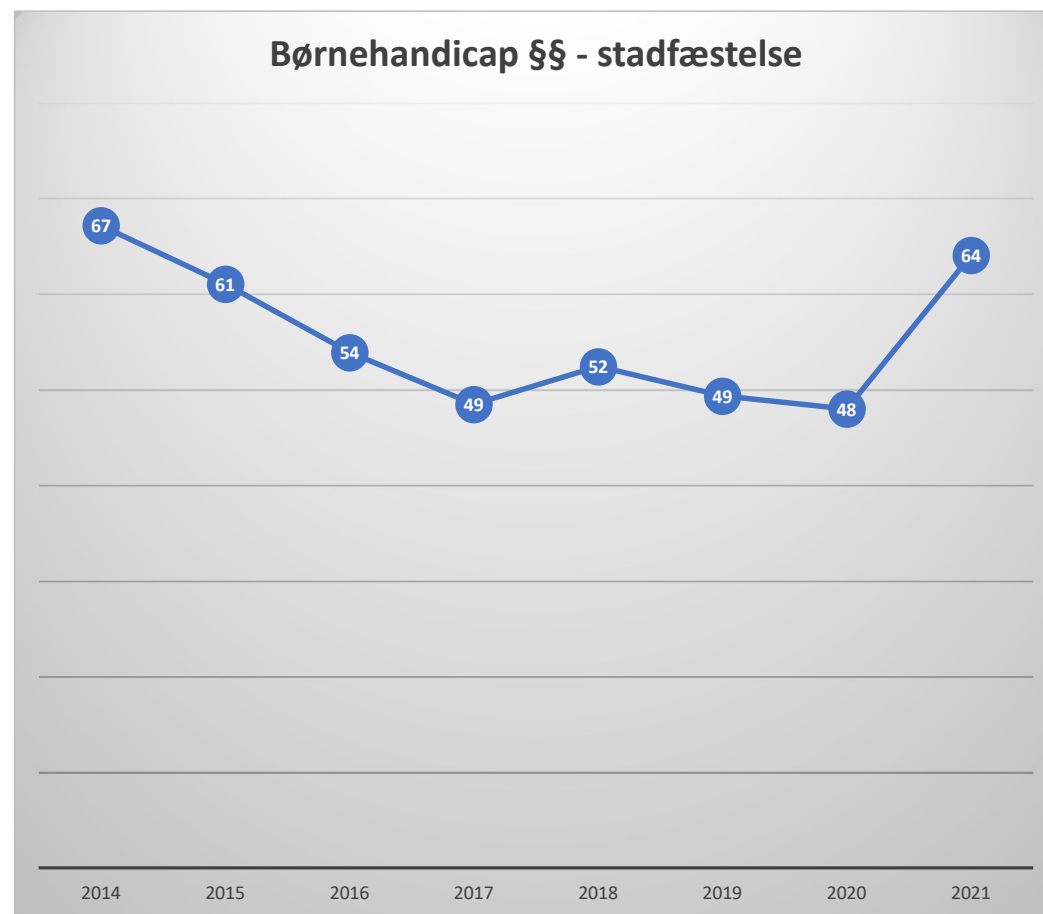
God kommunikation forudsætter tillid mellem parterne – tillid i den magtskæve relationen mellem borger og forvaltning skabes, når I demonstrerer at I kender, respekterer og anvender lovgivningen.

Visitationsudvalg er sorte huller set med borgerens øjne – I går ind med en løsning, kommer ud med en anden. Gennemsigtighed i visitationsprocessen kan afhjælpe meget.

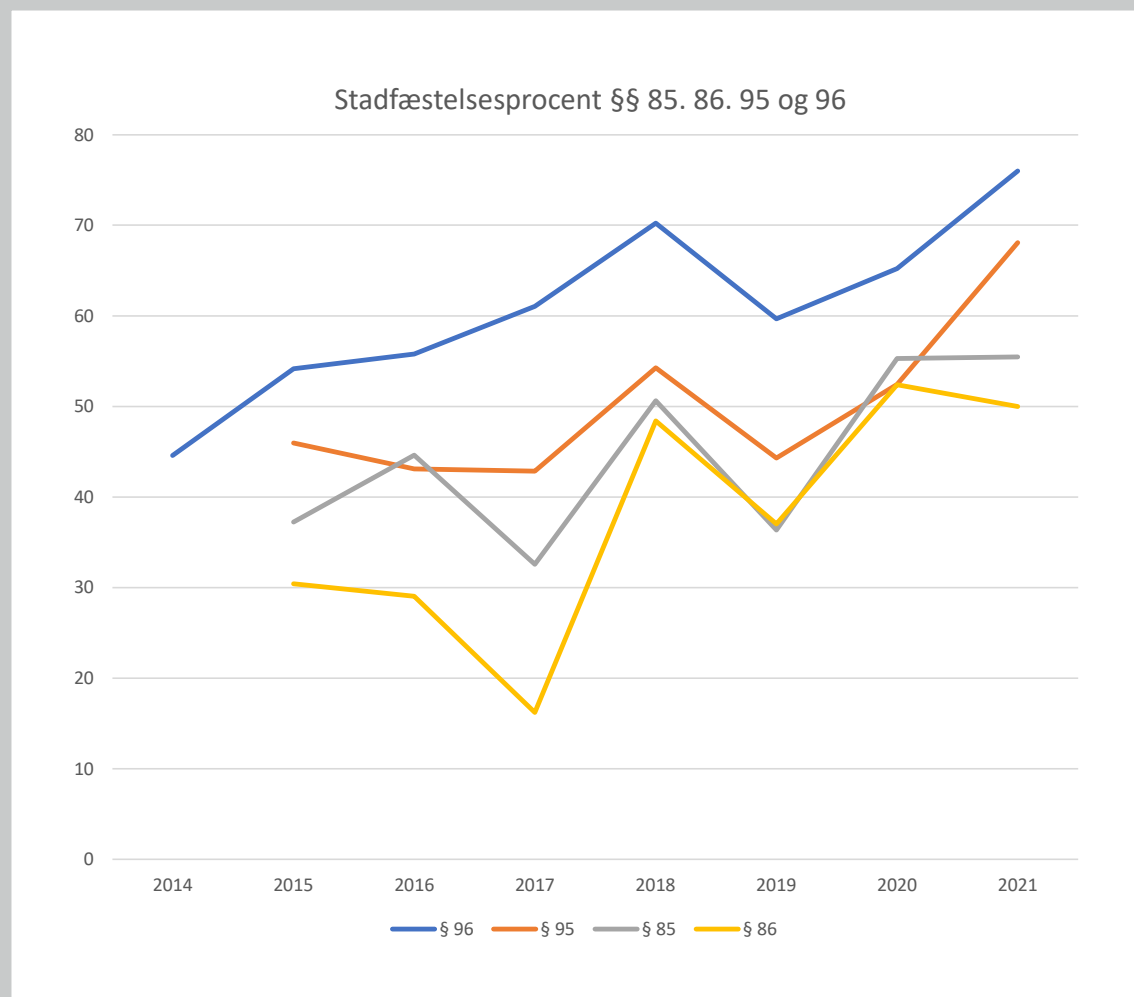
Voksen

Børn

§95 og 96
VS
§ 85 og § 86

Hvad truer retssikkerheden

- Bagatellisering
- Politiske luftkasteller
- Elefantsyndromet

Bagatellisering I – victimblaming

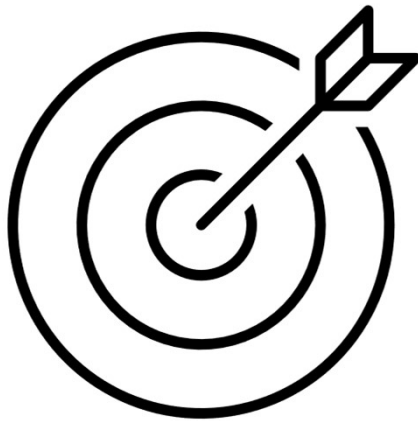
Styrket retssikkerhed. Parterne er enige om, at det som led i det fælles arbejde for at styrke borgernes retssikkerhed er afgørende, at borgerne kan forstå reglerne samt deres egne rettigheder og muligheder.

[Regeringen og KL i Finansministeriets faktaark, 8. juni 2021]

Bagatellisering I

Bagatellisering II - af konsekvensen af fejl

Om fejl i 75 % af
børnehandicapklagesagerne:
"Jeg synes, det ligger indenfor skiven af,
hvad vi kan leve med"

[Borgmester Erik Lauritzen, Sønderborg Nyt
den 24/9-20]

Bagatellisering III - af rettigheder

"Vi kritiserer, at kommunen ikke har hørt dig over de indhentede oplysninger fra Neuropædiatrisk Team, inden de afgjorde sagen."[..]

"Det ændrer dog ikke på afgørelsens resultat, da du er blevet gjort bekendt med de indhentede oplysninger i forbindelse med kommunens afgørelse, og har haft mulighed for at kommentere herpå i forbindelse med din klage."

[Ankestyrelsen – I en sag fra det virkelige liv september 2021]

Bagatellisering III

” Kommunen kan ikke give afslag på at yde hjælp efter den sociale lovgivning med henvisning til, at hjælpen kan bevilges efter anden lovgivning, medmindre det er afklaret, at hjælpen faktisk kan gives efter anden lovgivning.

Kommunen skal derfor afklare, om der kan bevilges hjælp efter anden lovgivning og af andre sektorer. Kommunen kan afklare dette i samarbejde med de andre sektorer, for eksempel undervisnings- eller sundhedssektoren. Kommunen skal sikre sig, at der bliver foretaget en tværfaglig vurdering, som sikrer en koordineret indsats i forhold til barnets eller den voksnes behandlings- og træningsbehov.

[Ankestyrelsens principmedd. 34-18]

Politiske luftkaster I

”Den viden, vi får fra ”Danmarkskortene”, bliver også brugt af Task forcen på handicapområdet. Som I ved, har vi jo aftalt, at der hvert år skal tilbydes længevarende forløb til to kommuner, som har særligt store udfordringer med deres sagsbehandling”

”Med handlingsplanen har vi [...] og forpligtet kommunerne til at følge politisk op på ”Danmarkskortene” hvert år. ”

[Socialminister Astrid Krag, samråd 13. august 2020]

Politiske luftkaster II

Nogle af de forhold, der kan føre til, at vi rejser en tilsynssag er::

- At der er tale om en fejlagtig praksis
- At der er tale om en bevidst ulovlig beslutning eller undladelse
- At der er tale om en ulovlighed af et vist omfang (den økonomiske karakter, antallet af berørte borgere og antallet af omfattede kommuner)
- At sagen har aktuel betydning pga. bevågenhed fra medier, borgere og politikere
- At der er behov for at afklare retstilstanden på et bestemt område
- At sagen objektivt har økonomisk eller administrativ betydning for en gruppe af myndigheder eller borgere eller for den enkelte borger eller myndighed

[Ankestyrelsens hjemmeside]

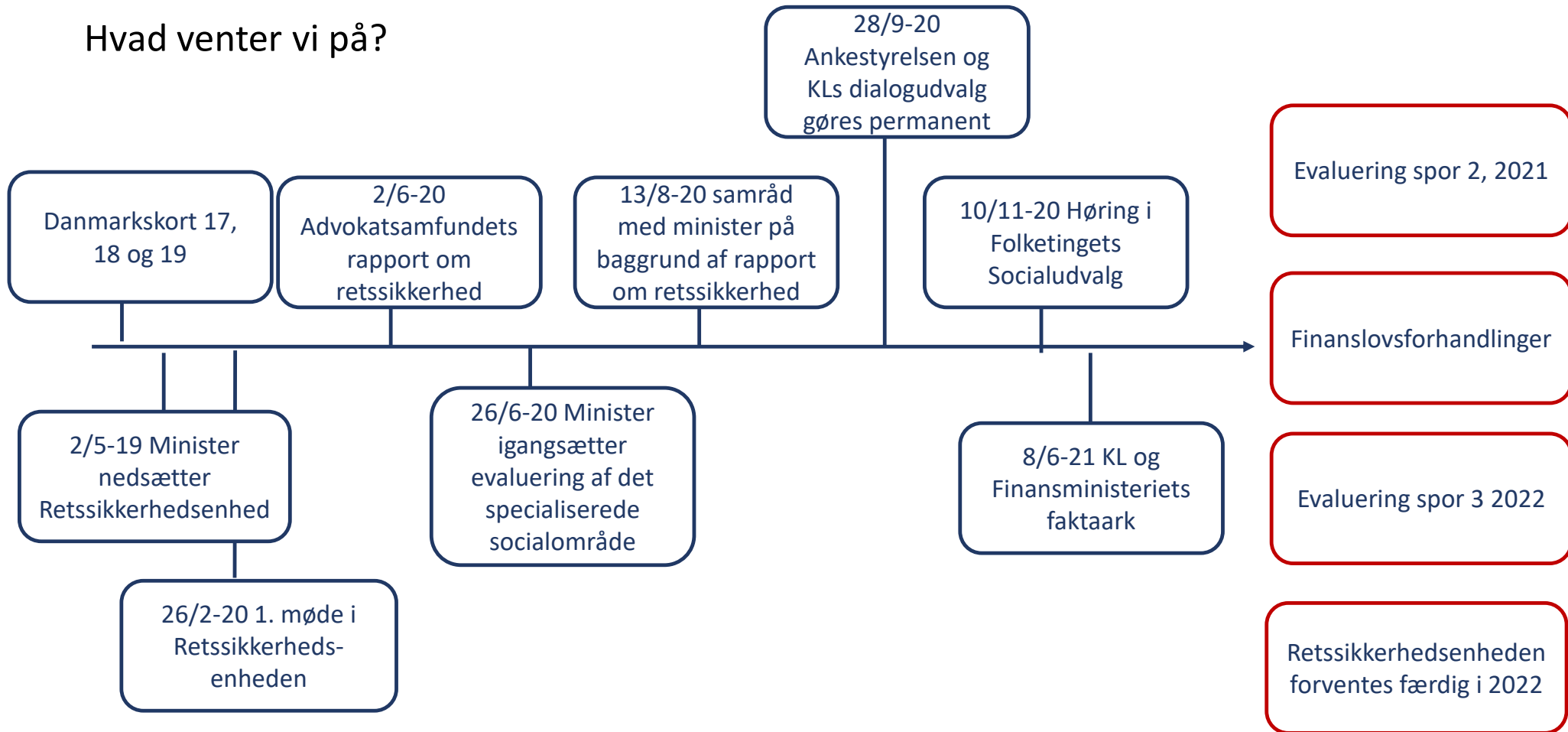
Politiske luftkasteller III

” En ny retssikkerhedsgruppe skal se nærmere på udvalgte områder af kommunernes praksis. Målet er at styrke borgernes retssikkerhed på det sociale område”

”De forskellige analyser og afrapporteringer samles i 2022 i en afsluttende rapport om retssikkerheden på det sociale område.”

[pressemeddelelse fra tidl. socialminister Mai Mercado, 2. maj 2019]

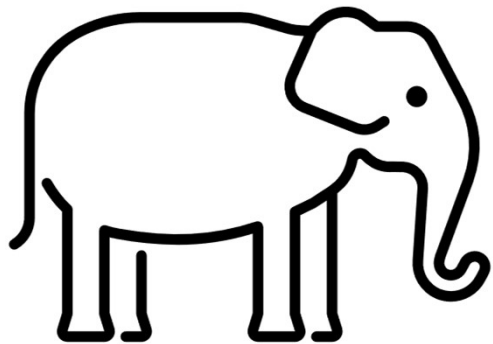
Hvad venter vi på?

Politiske luftkaster III – tre påstande

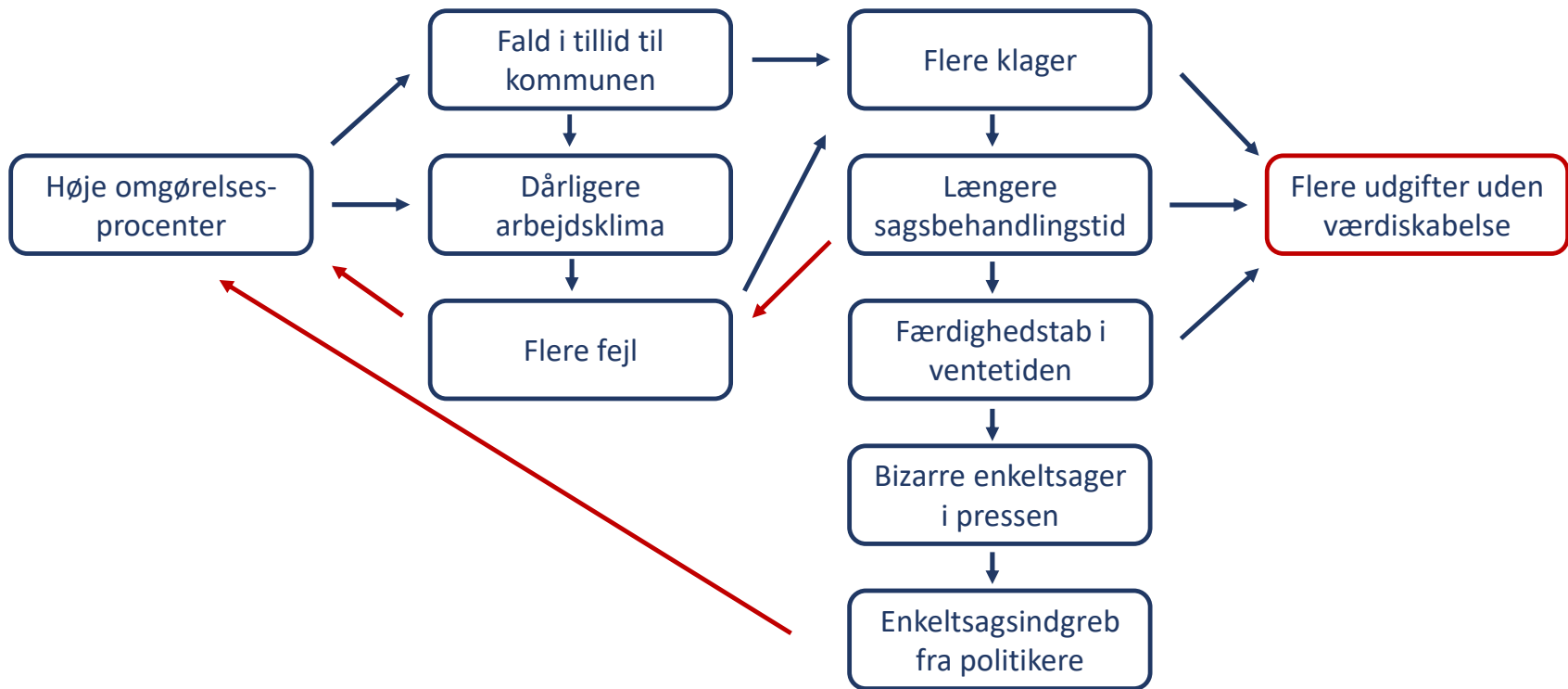
1. Ingen af de nedsatte arbejdsgrupper vil nå frem til at kommunerne skal holde op med at oplyse sagen og partshøre borgeren inden de træffer afgørelse.
2. Det arbejde der skal i gang for at genskabe tilliden mellem borger og forvaltning bliver ikke nemmere af at vi venter yderligere et par år med at gå i gang
3. Ingen af de arbejdsgangsændringer, der skal til at få retssikkerheden op, bliver nemmere af at vente på at hele området eventuelt skal omlægges.

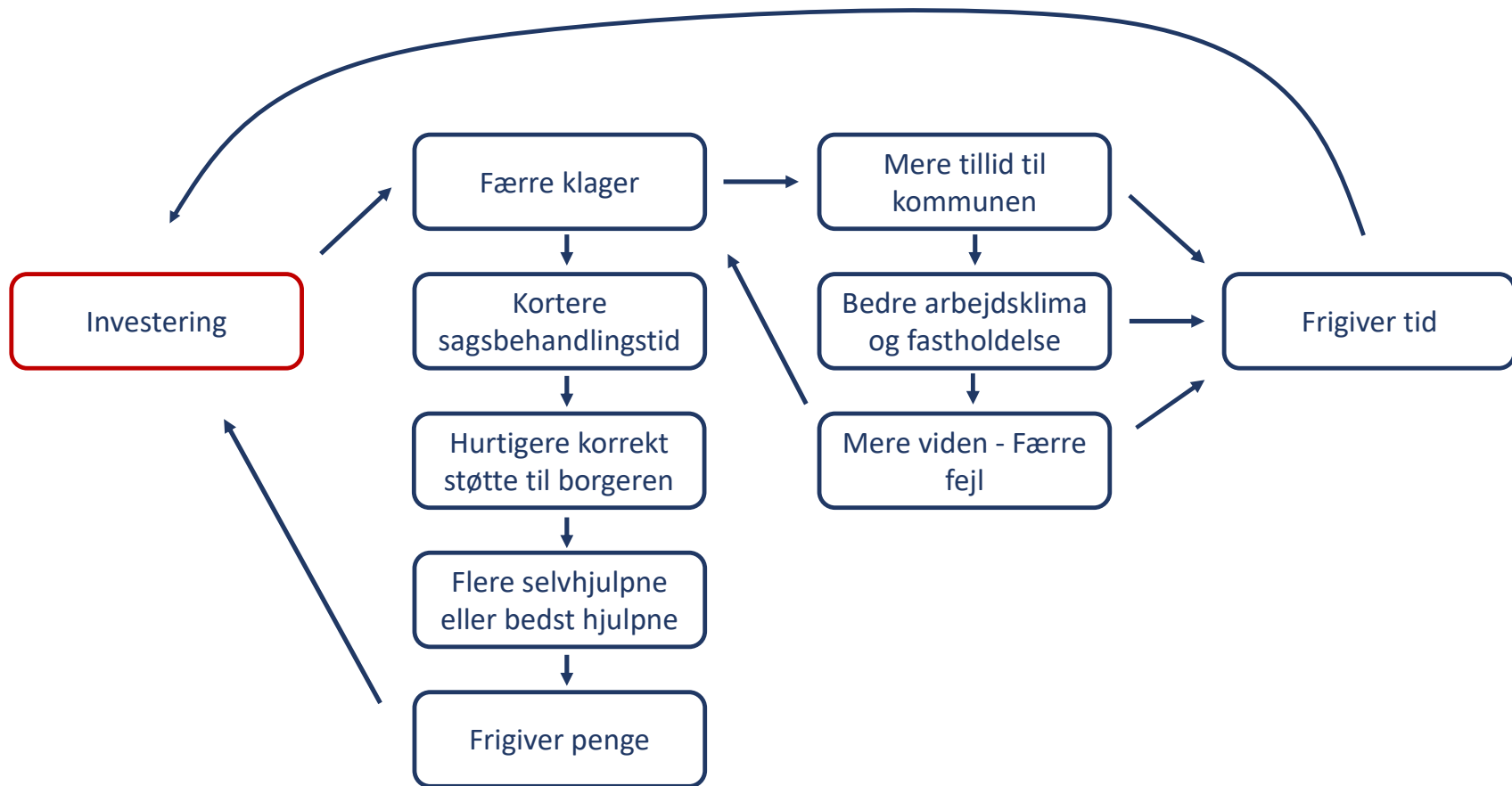
Elefantsyndromet – too big to handle

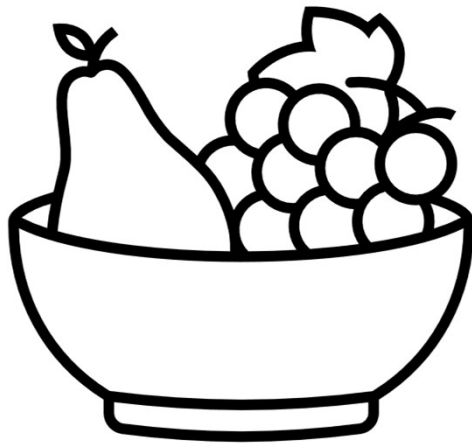
Jeg kan ikke gøre noget ved

- Strukturen
- Loven
- Ledelsen

Lavthængende (og gratis) frugter

- Skriv retssikkerhed ind i socialdirektørens resultatkontrakt.
- Brug den lovpligtige behandling af Danmarkskortet til at styre efter og få mandat fra byrådet.
- Lav et økonomisk overslag på den kortsigtede hjælps langsigtede konsekvenser, på prisen på medarbejderomsætning og sygefravær og på afledte konsekvenser af minimalhjælp. Så får politikerne mulighed for at prioritere og investere.

Tre forebyggende ideer

Rettighedsfokus – Borgere der føler sig inddraget, vejledt og har tillid til processen, fordi kommunen er troværdig og omhyggelig, klager sjældnere.

Tænk længere – Fokus på helheds- og hurtighedsprincippet fra start til slut i sagsbehandlingen forebygger utilsigtede hændelser

Ingen bør stå alene – hav fokus på at bisidderi ikke bare er til besvær, men er en vigtig del af borgerens forberedelse og ”fordøjelse” af samarbejdet med kommunen.

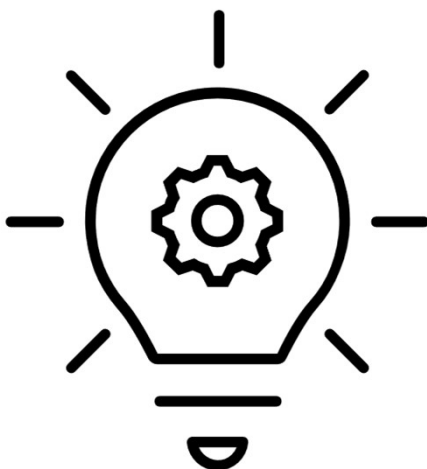
Nå uenigheden er opstået

Brug genvurderingen i klagesager til at finde de sager, der faktisk ikke er gode nok – inden de sendes til Ankestyrelsen.

Brug hjemviste sager og klager til at blive klogere på hvor samarbejdet med borgeren skal styrkes.

UTH – utilsigtede hændelser – vær systematisk når det er gået helt galt

Hvor kan ministeren skabe nye løsninger

- Administrativt : Kig på overgangene – overgang til voksen, over kommunegrænser, og mellem sektorer
- Kontrol: Få det kommunale tilsyn på banen – ingen andre kan gøre retssikkerhed vigtigt NOK
- Uddannelse: Styrk SR-uddannelsen med rettighedsfokus
- Økonomi: Skab råderum til investeringer i sagsbehandlingen.

Hverdagstrusler

- Ledelse
- Oplæring
- Kommunikation

Hverdagstrusler - ledelse

- Ledelsen er ikke specialister – hverken i retssikkerhed eller socialfaglighed

Hverdagstrusler - Oplæring

- Juraen der forsvandt
- Oplæringen der forsvandt
- Efteruddannelsen der ikke taler sammen med hverdagen

Hverdagstrusler - Kommunikation

- Helhedsprincip
- Hurtighedsprincip
- Objektiv sagsoplysning
- Inddragelse og partshøringsprincip
- Saglige vurderinger
- Kompensation og selvhjælpsprincip
- Langsigtede løsninger

Retssikkerhedsregler som kommunikationsguide

- Helhedsprincip
- Hurtighedsprincip
- Objektiv sagsoplysning
- Inddragelse og partshøringsprincip
- Saglige vurderinger
- Kompensation og selvhjælpsprincip
- Langsigtede løsninger
- Jeg ser hele dig
- Jeg ved at hurtig hjælp er vigtigt for dig
- Jeg er loyal overfor loven og tager alt relevant med
- Jeg vil gerne tale med dig, for jeg tror på, at du ved mest om dit eget liv
- Jeg lægger kun vægt på lovlige henyn og forsvarer dig mod ulovlige
- Jeg vil hjælpe dig til at klare dig bedst muligt i dit eget liv
- Jeg er klar over at en god løsning holder længere end til i morgen.

Hvad spænder ben
for retssikkerheden
hos jer?

Hvilken
forandring skal I
have med hjem?

